ԳԻՆ 3 Ս. Դ.

LIPANAN
JOURNAL ARMENIEN
Directeur Responsable
J. ADJEMIAN
Պատասխանատու Տնօրէն
Ժ. ԱՃԷՄԵԱՆ

ԼԻԲԱՆԱՆ

Հասցէ՝ Red. Journal LIPANAN Place des Canons Beyrouth
Թղթակցութիւններ ուղղել պատասխանատու Տնօրէնին

ՈՒՐԲԱԹ
26
ՄԱՐՏ 1926

ԲԱԺՆԵԳԻՆ	ՏԱՐԻ	ՎԵՑՄՍ.
Տեղական	300	150 Ս. Դ.
Սուրիա	350	175 »
Արտասահման	100	50 Ֆր.
Ամերիկա	6	3 Տոլ.

Չհրատարակուած ձեռագիրները եւ չեն վերադարձուիր

ԱՆԿԱԽ ՀԱՅԱԹԵՐԹ

Ուշադրութիւնները պատասխանատու են իրենց սեռագրութեանց

Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 181

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԳՇ. ՕՒՐ. ՕՐԵՐԸ:

ԱՐՇԻ. ԳԵՐԱՊԱՅԾԱՌ ՏԷՐ ԱՒԵՏԻՍ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ ԿՍԳՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱԿԱՆ ՓՈԽԱՆՈՐԴ Կ. ՀԱՅՈՑ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

ԵՐԷԿ, 25 ՄԱՐՏ 1926 ՏՕՆՈՒԵՑԱՒ ԻՐ ԱՆՈՒԱՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ

Այս բարեբաստիկ առիթով «Լիբանան» Պէյրութի Կաթողիկէ Հայ Համայնքին խղճերուն, կը միացնէ իրեն ալ սրտագին շնորհաւորութիւնները, անկեղծ ու խորին մեծարանքները ու ամենաջերմ մաղթանքները։ Յոյժ թէ զեռ շատ երկար տարիներ՝ նման խղճեր ու մաղթանքներ արտայայտելու բարեբաղդութիւն ունենար։

«ԼԻԲԱՆԱՆ»Ի ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԿՈՒ ՏՕՆԱԽՄԲՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Երէկի Մարտ 25ը, Պէյրութի Հայ Կաթողիկէ համայնքին համար, կրկնապէս նշանակելի եղաւ. ան բերաւ մեզի երկու գեղեցիկ տօներ միանգամայն։ Առաջինը Աւետումն էր։ Աւետո՜ւմը։ ո՞վ չի գիտեր որ ամբողջ քրիստոնեայ տիեզերքը, մասնաւորապէս նշմարիտ հայ եկեղեցին, ի՞նչ խորունկ յուզումով, ի՞նչ անխառն ուրախութիւնով, ի՞նչ երախտագիտութեամբ կը տօնէ այդ տօնը։ Ո՞վ չի գիտեր որ Աւետումը տօներուն առաջինն է, անոնց հիմն ու սկզբնապատճառը, տօներու տօնը մեկ խօսքով։ Ո՞ր մեկ քրիստոնեան։ ո՞ր մեկ նշմարիտ հաւատացեալը չի գիտեր որ՝ եթէ Աւետումը չըլլաւ, չպիտի ըլլար նաեւ Քրիստոսի Մարդեղութեան անհաւատալի խորհուրդը, ու հետեւաբար եւ ոչ մին անոր յարակից տօներեն։

Բիւր անգամ օրհնեալ այդ օրն էր որ. Դաբրիէլ հրեշտակապետը՝ Աստուծոյ հրամանով ներկայանալով Ս. Կոյս Մարիամին ըսաւ տնոր իր տիեզերահռչակ «Ողջո՛յն Քեզ, Մա՛րիամ», աւետիս տալով անոր թէ՝ Հոգին Սուրբին զօրութիւնովը մարմին պիտի առնու, իր կուսական արգանդին մէջ. յաւիտենական Բանը, Ամենասուրբ Երրորդութեան երկրորդ Անձը, Փրկիչնիս Յիսուս Քրիստոս։ Եւ երբ որ Գաբրիէլի «Ողջոյն»ին ալ յաջորդեց Տիրամօր «Ընդունի՛»ն, ճիշտ այդ րոպէին էր որ երկինքին, Հօր Աստուծոյ ծոցէն Տիրամօր կուսական արգանդին մէջ իջաւ բնակելու, մարմին առաւ Փրկիչը. ինքը որ նշմարիտ Աստուած էր, իր անհուն ողորմութեամբը ուզեց ըլլալ ու եղաւ նշմարիտ մարդ ալ. մարմին առաւ որ կատեցայ իր մարդկային բնութեամբը ապաշխարութիւն, մահացու նեղութիւն կրէ մեր տեղը, եւ իր Աստուածութեամբն ալ՝ մարդկային այդ սահմանաւոր, հուսնա որ հաստուցումի գործերուն՝ անհուն արժէք. չափ ու գին տալով՝ բանար արքայութեան դռները. որոնք գոցուած էին մեզի Նախահայրենիս Ադամին պատուիրանազանցութեան ու մեղքին երեսէն։

Երկրորդ տօնը Արհ. Աւետիս Գերպ. Արփիարեանին անուան տարեդարձն էր։ Հայրապետական պատարագին վերջը, Նորին Արհիպատուութիւնը ընդունեցաւ Հ. Ս. համայնքին, աղջկանց ու մանչերու կրկին վարժարաններու՝ հայ թէ օտար բազմաթիւ ծանօթ ու բարեկամներու շնորհաւորութիւններն ու բարեմաղթութիւնները՝ որոնք հա՛րկ է ըսել թէ արքա՞ն ջերմ որքա՞ն անկեղծ ու արտագին, որքա՞ն խորապէս յարգալիր էին։ Ասոր համոզուելու դոյզն դժուարութիւն իսկ չեն կրեր ամէն ոք որ բաղդն ունեցեր են մօտէն ճանչնալու եւ գնահատելու նախնի Ս. Հայրապետներու այդ ուժանցնէր պատկառելի շառաւիղն ու յաջորդը, անոր հազուագիւտ չէնցող առաքինութիւնները, ամբասիր բազմամեայ եկեղեցականի իր անարատ հաւքաւը. ազգին ու եկեղեցւոյ իր մատուցած անմոռանալի անթիւ ծառայութիւնները, իր սրտի արտասովոր անսպառ բարութիւնը, նկարագրին դիւթիչ քաղցրութիւնը, ու անուշութիւնը, դէմքին առինքնող քաղցրութիւնն ու գրաւարութիւնը, հանրածանօթ առատաձեռնութիւնը, շինիչ խոնարհութիւնն ու անսեթեւեթ պարզութիւնը, մասնաւորապէս անոնին ու տկարին, որբին ու աւրուցեալին շուայլած անխոնջ գութն ու գորովը. եւայլն եւայլն, եւայլն մեկ խօսքով իրեն ցարդ վարած բազմաթիւ խիստ բարձր ու կարեւոր պաշտօններ, ամէն տեղ իւրգսած յաջողութիւնները ու ամէն զինքը ճանչցողներէ զերբէ անխնայապէս սիրուած ու խորապէս յարգուած ըլլալը խօսող ցայտուն ապացոյցներ չե՞ն միթէ հազուագիւտ, ու չէնցող ձիրքերուն։ Մեր այս տկար գրչով անոնց գովեստը հիւսելու չենք յանդգնիր. վախնալով որ մի՛ գուցէ անոնց իսկատիպ փայլը նսեմացնելու ծառայած կ'ըլլանք ակամայ։

Լաւագոյն է ուրեմն վերջացնել, բոլոր զինքն ճանչցող, յարգող ու սիրողներու անկեղծ իղձերուն ու շնորհաւորութիւններուն խառնելով անարժանաբար մերինն՝ ու մաղթելով որ բարձրեալն Աստուած դեռ երկար տարիներ հանի զինքը իր Ս. Եկեղեցիին, իր համայնքին, իր ազգին։

Կեցցէ՛ Արհիպատիւ Գերապայծառ Տէր,
Ս Աւետիս Արքեպիսկոպոս Արփիարեան,
Կաթողիկոսական Պատրիարական Փոխանորդ Կաթողիկէ Հայոց Պէյրութի։

26 3 926. Պէյրութ — Դր. Վրդ. ՄԱՆՈՒՇԵԱՆ

Տիար Յ. Շիշմանեան, թերթիս ժրաջան աշխատակիցը, որուն լուրջ ու տաղեկան յօդուածները նաեւ յոլով կարդացուեր են միշտ «Լիբանան»ի սիւնակներուն մէջ, այս անգամ Սայատէն ղրկեր է թերթիս շատ զգայուն ձօնիկ մը մը, նուիրուած Կաթ. Հայոց պատրիարք. կաթողիկոսական փոխանորդ, Արհի. Արփիարեան Աւետիս արքեպիսկոպոսի, անոր անուան տարեդարձին առթիւ.

ԽՄԲ.

ԶՕՆ

Առ պատուական Հայրիկն մեր, Արհիապատիւ եւ Գերապայծառ Տ. Տ. Աւետիս Արքեպիսկոպոս Արփիարեան՝

Իր 1926 Մարտ 25ի Անուան Տօնախմբութեան առթիւ։

Ազգիդ ցաւերը՝ ուսիդ վրայ, հայկազունեան նահատակաց՝ նշխարքը կրծքիդ մէջ թեւնարարձ, բազմաչարչար հայ թեկորները զգուաթոր Ս. պատմուճանիդ հովանիին տակ պարուրած, ո՞ւր կը շտապես հեւ ի հեւ. ո՞ր աշխարհ կայանդ կը փնտռես։

Ո՞վ Թորգոմեան զարմի պատկառոր Շառաւիղ, որ Սահակ Պարթեւի ասուածաշունչ հոգին զգեցած, Ղեւոնդ Երէցի անշէջ հուրը զգեստաւորուած եւ Բաջն Վարդանի հաւատոյ վահանովը ամրացած, եկար քու սիրաշունչ քարոզներովդ Տանն Կիլիկիոյ զաւակներն օղջագուրեցիր, մխիթարեցիր եւ օրհնեցիր,

Ցարգա՜նք Քեզի։

Ճակտիդ վրայ դրոշմուած Ս. Հաւատոյ հանդանակը, կուրծքիդ վրայ Քրիստոսի խաչը՝ կիսնի թշնամին տեսնելով որքան կը զարհուրէր, գեռնաքարշ կը սողսկէր ու կ'անհետուէր։

Եւ երբ այս արիւնարբու թշնամին Մաքայի մէջ ամէն ինչ քար ու քանդ հրոյ ճարակ կ'ընէր. յաջողեցաւ ի վերջոյ եկեղեցւոյ ոչնչիդ վարժարանը այրել. բայց Նախախնամութիւնը հաճեցաւ ընդունիլ քու սուրբ աղօթքդ պահելով յարակից աղջիկանոցդարանը անապատոյն, սպասնացող բոցերէն։ Այդ պահուն երբ յուսահատուր. խուճապահար 5000 զաւակներդ ա՛լ խելայեղ, մանկորոյս զէպ ի կորստեան կը գահավիժէին, մինչ Դուն չեղա՞ր Մաքայի փրկիչը արգիլելով զանոնք մահուան անդունդը խուժելէ։

Մինչ չեղա՞ր Դուն ազգ[illegible] մեկ ուրիշ Քաջ Վարդան ը, անվեհեր, ամվախ ի սպաս դնելով անձդ բռնապետ դահիճին, փրկելու համար առանց խարուելու սիրասուն զաւակներդ եւ ըսելու երեսն ի վեր՝ «Ազգէ՛ն ինչ կուզէք, զի՛ս սպաննեցէք, զի՛ս կախաղան բարձրացուցէք. Ազգս հանգիստ թողուցէք, ան անմեղ, անպարտ է։» Կա՞յ միթէ հայ մը, որ այս քու զիւրացնական, անզուգական գործերդ և խօսքերդ մոռնայ. Ո՛չ, ո՛չ, ո՛չ երբէք։

Ո՛վ Հայր Պատուական որ ազգիդ ցաւերուն մէջ թաթախուն սրտովդ վշտաթախիծ և տրամաթախիծ կ'օղբաս հայ քաջերու անապակ արիւնը եւ եկար անգամ մ'ալ ի մի հաւաքելու և հովանաւորելու տատանդական, ազեկէզ զաւակներդ։

Բիւրիցս յաչդա՜նք Քեզի։

Հիլթաբ, — Յ. ՇԻՇՄԱՆԵԱՆ

ՍՈՒՐԻԱ ԵՒ ՀԱՅ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐԸ

ՆՈՐ ԱՂԷՏ ՄԸ

Սուրիան այն միակ երկիրն է, որ ժամանակ տարիներէ ի վեր կը պահէ իր խաղաղ ծոցին մէջ հարիւր հազարէ աւելի հայ գաղթականութիւն մը։ Բացայայտ իրականութիւն մըն է յիշել թէ, այնքան երկար ժամանակամիջոցի մէջ արաբ բարեսիրտ ժողովուրդը ցոյց է տուած հայուն հանդէպ բարեացակամ վերաբերում, բարեսէր ասպնջականութիւն և աշխի հիւրասիրութիւն։ Եթէ այս բացայայտ ճշմարտութեան դէմ մենք լռենք, քարեր պիտի աղաղակեն։ Այս մասին պաշտօնական անձնաւորութիւններ, մարմիններ, ինչպէս նաեւ հայ մամուլը բազմիցս արտայայտուած են խորին շնորհակալութեամբ։ Սակայն, այս բարեացակամ տրամադրութիւնները աննշան և անտեղի չարժառիթներով յանկարծ փոխուեցան և անակնկալ կերպով սկսաւ նոր շարժում մը, որուն նպատակը եղած կ'ըլլայ մաքրել հայ գաղթականութիւնը այս բարեբեր հողին վրայէն և լաւ ևս է ըսել, հասկացնել գայն նոյն իսկ, որ հակահայ ռնտեսական քաղաքականութիւնով բնաջինջ ըլլայ յաւիտենապէս։

Այս դժբաղդ իրականութիւնները կ'ըսաեղծեն հայ ազնիւ և թշուառ ժողովուրդին համար նոր աղէտք մը, որով կարծես անիկա ճակատագրուած կ'ըլլայ քար մը իսկ չունենալ իր տրիւնոտ գլուխը դնելու։

Քիչ թէ շատ ընդհ. պատմութեան հետևող մէկը նշմարած է թէ՝ իւրաքանչիւր ազգ անցեալի մէջ ունեցած է այն տեսակ դարաշրջաններ, որոնք իբրև քաղաքական, կրթական, կրօնական և պատմական դարաշրջաններ փառքն ու պատիւ ստեղծած են նոյն ազգի պատմագրութեանց մէջ և կամ յառաջ բերած են անկումի, աղէտքի և պարտութեան շրջաններ։ Հայը վերջին քառորդ դարու շրջանին մէջ կապրի անկումի այդ շրջանը։ Արտաքին դառնակրօկիծ կացութեան մէջ, կրկին և ուժգին հարուած մը ևս լիցնել անոր վիրաւոր գլխուն վրայ, պիտի նշանակէր բացարձակ անգթութիւն և անխղճութիւն։

Աշխարհի մէջ առանց պատճառի տեսնուած անգամ չիշարժիր, և ամէն մէկ դէպք և իրողութիւն ունի իր նախընթացները, ինչպէս նաև իր հետեանքները։ Սուրիոյ խաղաղասէր վարիչներու և բարեսիրտ հասարակութեան յանկարծ հակահայ ուղղութեան մը յարիրն ալ անշուշտ պէտք է ունեցած ըլլայ իր պատճառը և իր նպատակը։ Սակայն փոքր ինչ դիտող աչքը և խորհող միտքը պիտի հաստատեն թէ, այդ շարժառիթներ չունին երբեք իրական հիմեր և սկզբունքներ։

Քանի մը անօթի և անգիտակից երիտասարդներու անխոհեմ վարմունքը և անուղիղ ընթացքը՝ որուն ո՛չ մի Սուրիահայ անհատ ո՛չ գործակից է եւ ո՛չ ալ մեղսակից, վերագրել ընդհանուրին բնականաբար սխալ արժաքանութիւն է։ Զբաղանալով և չմոռնալով հանդերձ արաբ ժողովուրդին այն բարեխնամ հիւրասիրութիւնը զոր ցոյց տուած է մեզի երկար ժամանակ իվեր, հպարտ ենք յայտնել թէ. վայելեցինք և կը վայելենք ցարդ մեր արդար եւ քրտնաջան վաստակի արդիւնքը՝ առանց փոքր ինչ վնասելու մեր դրացիին, մեր հարևան ժողովուրդին և հակառակ տիրող անտեսական ներկայ տագնապի չենք զարկած օտար դռները մուրացկանութեան աղտոտ բիծով մը տալով մեր անբիծ ճակատները։ այլ հայթայթել ջանացած ենք չորաբեկ հաց մը՝ անխոնջ աշխատանքով և ի հարկին ընդունելով իրրև պատուաբեր բաղաղում ստերնացուցիչ ծառայութիւնը և քալելով վերջապէս արդարութեան և իրաւունքի շաւիղին մէջ՝ վեհօրէն և հպարտօրէն։

Այսօր, ցաւալի է յիշել թէ, հայը կը թափառի Պէյրութի, Զահլէի և Դամասկոսի մութ զոհիներուն և փողոցներուն մէջ, իբրև անդատական տարագիրներ։ որոնք բազմիցս խլուած են իրենց հայրենի օճախէն և բոյնէն։ Այս հայ խլեակներու անագին բեկորներ՝ հեռու քաղաքական ամէն նպատակներէ և հետապնդումներէ, կորսնեն հացի փշրանք մը, անօթի չձգելու համար իրենց սիրասուն զաւակները։ Վերջապէս այս օտար հողեն վրայ պատսպարուած է յաւական կարեւոր թիւ մը զաղթականներու, որոնք դէպ աղէկ կը քաշքշէին իրենց գոյութիւնը և այսօր արաբ ժողովուրդին ընդդիմադիր՝ այս նոր քաղաքականութեանը հետևանքով դատապարտուած ինք մատնուելու անել վիճակի, նոր թշուառութեան ու նոր աղէտքի։ Հետևաբար Ազգը կը գտնուի այսօր անհանգիստ դիրքի և դառն մտատանջութեան առջև։

Ուրե՛մն, ո՞վ Սուրիաբնակ Արաբ ազնիւ հայրենակիցներ, հարկ է վստահ ըլլաք թէ, մենք առժամեայ հիւրերենք ձեր այս բիւրիցս օրհնուած և աւետաբեր հողին վրայ։ Ժամանակ մը ևս հանդիսաւ խաղաղութեամբ զմեզ որմէ վերջ բնականաբար հրաժեշտ տալով ձեզ — թէրևս շատ ալ ուշ չէ այն օրը — պիտի առնենք մեր ազատ չուանը՝ մեր հայրենի բնագաւառի՝ դաշտերի Հայաստանի սիրուն հողին վրայ։

Ս. ՕՐՋԱՆԵԱՆ

31 Մարտ 926 Զահլէ

ՀԱՄԱՌՕՏ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԱՍԻՆ

Գերմանիա ընդհ. աշխարհաւեր պատերազմին մէջ թէ՛ զինուորական եւ թէ՛ քաղաքական քայքայում և պարտութիւն կրելէ վերջ հաստատական Տէրութեանց կողմանէ սահմանուած օրինական սեղմումներու ենթակայ եղաւ։

Նախապատերազմեան շրջանին իր ընդգրկած զինուորական դրութիւնը որ ամբողջ Եւրոպայի և մարդկութեան բնաջնջումն կը սպառնար, հիմայ ալ գոյութիւն չունի։

Իր արդի անտեսական երժեռնի դերա կրչիռ առաւելութեանց հմայքը ալ չէ կարող ներշնչել.

Իր նախորդ պատերազմական պիտաճէին մէջ ներմուծած այդ վիթխարի գումարները ալ հիմայ օրուան են։

Սակայն մեր յարգելի ընթերցողաց արդի վիճակին մասին գաղափար մը տալ կ'արժէ։

Նախ քննենք իր տնտեսական վիճակը։

Դեր Կէմս Տէօ Կիշէն անցեալները Economie Politique ընկերութեան ներկայացուց յոյժ շահեկան տեղեկագրութիւն մը, որ հրատարակուեցաւ դրքոյկի ձեւով «Ակնարկ մը Գերմանիոյ արտաքսական վիճակին վրայ 1922 թուականէն առաջին» անունին տակ։

Օտար ամենայուրջ և ճշգրիտ փաստաթուղթերու վրայ յենլով կ'ապացուցանէ թէ Գերմանիոյ տնտեսական արդի վիճակը Ֆրանսականէն աւելի լաւ է, սակայն ինչ ինչ դժուարութիւններու դէմ պէտք է մաքառի։ Պ։ Տէօ Կիշէն կ'եզրակացնէ թէ Գերմանիա այս մասին մտահոգուելու պատճառ մը չունի։

«Մինկիր մը, որուն ներքին եւ արտաքին պարտքերը գրէթէ ոչինչ են, շատ օդաւոր վիճակ մը չի ներկայացներ»։

Աշխատեւ վերջին մէկ ամսուան ընթացքի արտաքսութեան քանակը եօթը առ հարիւր յաւելում, իսկ ներածութեան քանակը տասը առ հարիւր նուազում ունեցած է։

Neue Xurcher Xeitung ի առած տեղեկութեան նայելով, 1925ի հանքածուխին. ինչպէս նաև երկաթին եւ պողպատին արտաքսութիւնը 1924ի արտաքսութեան հետ բաղդատելով առաւելագոյն թուագումար մը կը պատկերացնէ։

Ասկէ զատ կը խօսի բարգաւաճ ճարտարարուեստի մը, այսինքն դուլպայի գործարաններու մասին, որոնք հիմայ հինգ անգամ աւելի կը սպառեն իրենց արտադրութիւնները քան թէ պատերազմէն առաջ։ Կառավարութեան պաշտօնական պանքան սքանչելի եւ գոհացուցիչ վիճակ մը ունի։

Գերման ղրամատէրներու հաստատ ծակցական ընկերութիւն մը առս սովիէթական պանքային 7ի միլիոն տվանս մը կնքեց։

Հողագործական վիճակը նուազ գոհացուցիչ է։ Գերմանիա հազիւ 40 միլիոն ժողովուրդ կրնայ կերակրել, մինչդեռ ունի 63 միլիոն բնակիչ, այս հաշուով 23 միլիոնի պէտքերը դուրսէն հայթայթելու է։ գիւղացին թէեւ սովորականէն աւելի չահեցաւ, բայց միջին դասակարգի ժողովուրդն ալ սնանդի պակասէն չափազանց նեղուեցաւ։

Սա վերջին ամիսներուն մէջ Գերմանիա տնտեսապէս բաւական քննադատելի ընթացք մը կը բռնէր։ ի մասնաւորի Գերմ. Haute Silésie ն, ուր սնանկութեանց գումարը վերջին երկու ամիսներուն մէջ 1145ի հասած է։ իսկ անգործներու թիւը. մէկ միլիոնի. բան մը որ 1923ին պատահած չէր։

Ասկէ կը հետեւի թէ նոր տագնապ մը կ'երեւի գերմանիոյ տնտեսական վիճակին մէջ։

* * *

1925 ին Գերմանիոյ բօթասի վաճառքի քանակը։

Անխառն բօթասի վաճառում եղած է 12,254.554 մէթր. կենդինար. մինչդեռ 1924ին հազիւ 3 410,605։

Այս թուանշանները ամիսներու կը բաժնուին հետեւեալ ձեւով.

	1924	1925
Յունուար	408,000	1,665,462
Փետրվար	721 077	2 018 675
Մարտ	1 088 360	1,433,591
Ապրիլ	560 658	667 731
Մայիս	220,431	730.736
Յունիս	276 541	814,473
Յուլիս	472 977	956,034
Օգոստոս	1,024 906	1,044 371
Սեպտեմ.	1,271,711	1,011,964
Հոկտեմ.	787,105	735.379
Նոյեմբ.	740,654	576.053
Դեկտեմ.	848.177	587,214

Տարեկան համագումարին հետ եթէ բաղդատենք, պիտի տեսնենք թէ յիսուն առ հարիւր յաւելում մը զոյացած է։ Իսկ Նոյեմբեր և Դեկտեմբեր ամիսները՝ 1924ի համապատասխան թուանշաններուն հետ եթէ բաղդատենք, պիտի տեսնենք զգալի նուազում մը։

* * *

Պատերազմի պիտանին

Անցեալ Հինգշաբթի օր Շարտաքին գործոց ծերակուտական յանձնախումբը լիակատար նիստ մ'ունեցաւ Lucien Hubertի նախագահութեան տակ և լսեց Զորավար Bourgeoisի Գերման պատերազմական պիտաճէի մասին պատրաստած ծրագրին գլխաւոր գիծերը, որոնցմով յայտնի կ'ըլլայ թէ Ազգային Պաշտպանութեան՝ այսինքն պատերազմական և ծովային պիտաճէն՝ յաւելում, իսկ միւս նախարարութեանց պիտաճէները զգալի նուազում ունեցած են։

Եթէ այս անգամ Ազգային Պաշտպանութեան յատկացուած 675 միլիոն ոսկի մարքի պիտաճէն անցեալ տարուանին հետ բաղդատենք, պիտի տեսնենք 116 միլիոն ոսկի մարքի յաւելում մը։

Ասկէ զատ զինուորական այլ և այլ ծախքեր նշանակուած են միւս նախարարութեան պիտաճէներուն մէջ։ Օրինակի համար, «Կարգապահութեան եւ Ապահովութեան վարկ» անունով ներքին գործոց նախարարութեան պիտաճէին մէջ ներմուծուած է 190 միլիոն ոսկի մարքի զինուորական ծախս մը։

1913ին ցամաքային բանակի պիտաճէն 1534 միլիոն ոսկի մարք էր. 1924ին 348 միլիոն. 1925ին 406 միլիոն. 1926ին 474 միլիոն։

Առանց օրիշ զինուորական ծախսերը հաշուի առնելու, միայն ցամաքայինը (474 միլ.) և ծովայինը (201 միլ.) միասին 675 միլիոն գումար մը կը ներկայացնեն։

Եթէ բաղդատութիւն ընել ուզենք, Ֆրանսայի (Ալճէրիան և Թունուզին ալ միասին) ցամաքային եւ ծովային պիտաճէն հաշիւ Գերմանականին կը հաւասարի։

Զի մոռնանք ըսելու թէ սպառազինութեան և ռազմանիւթի համար եղած Գերմանական ծախսերը Ֆրանսականէն չորս անգամ աւելի են։

Հիլթաբ Ց. ՇԻՇՄԱՆԵԱՆ

ՀԱՅԿ. ԿԵԱՆՔ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՏԵՂԱՒՈՐՈՒՄԸ

Ցունաստանեն գաղթածներեն 1200 հոգի Սմօ,Ասպի, Աւշար եւ Արազդայան գիւղերուն մէջ տեղաւորուելու համար յատկացուած է 50 հազար ռուպլի եւ 600 տեսիաին հող։ Գիւղատնտեսական դրամատունը բաշխած է 3600 փութ սերմնցու, գիւղատնտեսական գործիքներ, 40 զոյգ լծկան, օչխարներ այծեր եւայլն։ Հողը տրաֆորներով պիտի հերկուի։

* * Ներքին գործերու Ժող. Կոմիսարութեան կից գործող գաղթականական յանձնաժողովը իր վերջին նիստերեն մէջ որոշեց մեծ քանակով գաղթականներու հողի հետ կապելու խնդիրը։

Յանձնաժողովը որոշած է Արազտայեանի շրջանին մէջ տեղաւորուած գաղթականներուն յատկացնել 500 տեսիաին հողամաս որուն վրայ այս գարնան բրաֆորներու միջոցով պիտի ցանուի գարի։

Ժող. Կոմիսարներու խորհուրդն ալ յատկացուցած է 50 հազար ռուպլի։ Գաղթականական յանձնաժողովը այդ գումարեն 6000 ռուպլի յատկացուցած է ցանքերու համար։ Գործին կազմակերպումը յանձնուած է գիւղատնտեսական ղեկավարութեան։ Գարունը ցանելու եւ 3600 փութ սերմ ձեռք բերելու համար յատկացուած է 3600 ռուպլի։ Յանձնաժողովը որոշած է 1200 տուն գաղթականի տալ առ այժմ մեկական կարքնոց այծ կամ ոչխար ընդամենը 2400 ռուպլի արժէքով։

Գաղթականներու յատկացուած բնակարաններու շինութիւնը շարունակելու համար յատկացուած է 11 հազար ռուպլի։

ՈՒՅԴՈՒՄ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Ճարտարապետ Մայիսասեան զեկուցում մը բերելով Երեւանի Տեխնիքական ընկերութեան մէջ հետեւեալ նշանաւոր թիւերը տուած է իր ծրագրին մասին։ Պիտի ուզուի 18000 տեսիաին հող Մուրաթափայի ջրանցքին միջոցաւ։ Միեւնոյն ատեն ելեկտրական ուժ պիտի արտադրուի այս ձեւով. Այսպէս Երեւանի ջրա=ելեկտրական կայանը որ այժմ 5600 ձիի ուժ ունի, պիտի ունենայ 30—40 հազար ձիու ուժ։ Ջրանցքը երկու տարիէն պիտի շինուի։

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ

Լենինականի (Աղեքսանդրոպոլ) մէջ հայ արիներու (պոյսքաւոր) ընդհանուր թիւն է 5260, որոնց 1413ը խաղաքին եւ 3847 գիւղերու մէջ, Ասոնցմէ 3850ը տղայ են, 1410ը աղջիկ։ Ազգային տեսակէտով պատկերը հետեւեալն է.—242 եզիդի՝ 33 ռուս՝ մնացեալները հայ։

= Պաքուի արիներուն թիւը է 5348 է, 3102ը տղայ եւ 2246ը աղջիկ։ Ըստ ազգութեան բաժանումը հետեւեալն է.— Թուրք 1527 հոգի՝ հայ է ռուս դիպաին՝ 3821 հոգի։

ԳԱՂՈՒԹԱՀԱՅ

ՀԱՅԿԱԿ։ ԻՆՔՆԱՎԱՐ ՇՐՋԱՆԸ ԿԸ ՅԱՌԱՋԴԻՄԷ

Մօտ 3 ամիս կ'ըլլայ որ Երկրագործական Կոմիսէին կողմէ Ֆիւսիրային Կովկասին մէջ հաստատուեցաւ Հայկական Իմնավար շրջանը։

Իմնավար շրջանը կ'ընդգրկէ նախկին Խաղաժայի շրջանը եւ Գուլպան նահանգին Գարեազ Կիւզի շրջանին մեծ մասը։

Մեծամասնութիւնը հայ այս շրջանին մէջ բնակչութեան թիւը կը հիսնի 100.000ի, իսկ տարածութիւնը կը կազմէ 5000 քառ. վերստ։ Հայկական շրջանը ունի բանական մեծ բնական հարստութիւններ՝ անտառներ եւ ծխախոտագործութեան համապատասխան հող եւ կլիմայ։ Շրջանի 5'6 մասը ծածկուած է անտառներով՝ բայց միջոցներ վերջերը զանոնք շահագործելու համար անտառաշինարարութեան ոչ մէկ հայլ չեր առնուած։

Նոր կազմակերպուած հայկական իմնաւար շրջանի գործադիր կոմիտէ նահանգին գործադիր կոմիտէին օժանդակութեամբ աւաջադրած է անտառաշինարարութեան հարցը։ Որոշած է առայիս առթիւ շինել ազոցագործարաններ։ Հակառակ անոր որ երկաթուղագիծը կ'անցնի իմնաւար շրջանին մէջտեղէն դէպի Տուապսէ. շրջակայ գիւղերը այնպէս մը դասաւորուած են որ երկաթուղին շատ քիչ օգուտ կուտայ գիւղացիներուն։ Ուստի ծրագրուած է ամէն ուղղութեամբ խճուղիներ շինել որոնց պիտի կապուին երկաթուղագծին հետ։ Այսպէսով կարելի պիտի ըլլայ հալոռդայլութիւնը իր կանոնաւոր ճամբուն մէջ դնել։

ԱՍԻՈՅ ՀԱՅԵՐՈՒՆ ՆՈՒԷՐԸ ԷՋՄԻԱԾՆԻ

Էջմիածին նորոգումներու պէտք ունէր եւ միջոց չի եր հայերով պատերազմներու եւ զազրականներու պատճառաւ։ Վեհ. Հայրապետը որ Տ. Ռուբէն Ծ. Վ.ը Ասիա դրկած եր հանգանակութիւն կատարելու Հօնք-Քոնկի հարուստ մեկ հայերէն 4000 սթերլին եւ Ճավայի հայերէն 1200 սթերլին նուէր ստացած է։ Այդեղ Տիկ. Ծ. Պողոսեան 150 ոսկի տուած է Էջմիածնի Մայր Տաճարին համար օրկ մը գնելու։ Հնդկաստանի եւ Սինկապուրի հայերը յարգանք կը վերաբերին Էջմիածնի հանդէպ։

Ը. —Գալուստ Կիւլպենկեան 100000 Ֆրանսիոց բժշկական գործիքներ նուիրած է Ս. Հայաստանի։

ՏԵՂ. ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔ

ԴԱՍԱԼԻՔԻ ՍԸ ԶԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ

Ոստիկանութեան նաւահանգիստի «Աման»ներուն կողմէ կիրակի իրիկուն ձերբակալուեցաւ անծանօթ անձ մը. կիսացուի որ կը ուզէր մօտակայ նաւը մտնել առանց անցագրի։ Հարցուփորձէ ետք անծանօթը խոստովանեցաւ թէ ինքը կը պատկանէր օտարականներու այն լեգիոնին որոնք ներկայիս ամէն կողմ դասալիք կը պտտին.

Զինքը կը յանձնեն Ֆրանսական Զին. դատ. ատեանին.

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆ ԾՆՈՒՆԴ

Հայ կին մը որ Գարանթինայի մօտերը կը բնակի, ծնունդ կուտայ տղջիկ ու մանչ երէցի մը, ասոնք թէեւ կռնակներնէն իրար փակած էին, մէկ գլուխ ունէին սակայն, հազիւ քառասուն ժամ կը ապրին ու կը մեռնին, իրենց հետ տանելով երկու մարմին մէկ գլուխ։

ԱՆԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆԸ

Պէյրութի եւ Իզմիրի հայ գաղթականներու մէջ անգործութիւնը շատ զգալի է։ Ամ. եւ տրական կեանքը կը շարունակէ իր կաղն ի կաղ գնացքը։

ՊԷՅՐՈՒԹԻ Հ. Կ. ԽԱՉԻ ՇՈՒՐՋ

Կը լսենք թէ Հայր Միութիւններ բողոքագրեր դրկած են Հ. Կ. Խաչին, վերջերս վրան շատ խօսիլ տուող գեղծումի մը տարաձայնութեան առիթով։

ՀԱՅ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԻՆԻ ՄԸ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Զանլէէն եկող շատ մը ազգայիններ եւ նոյնիսկ օսմ. մեծ գովեստով կը խօսին Դամասկոսէն վերջերս նոր փոխադրուած ատամնաբոյժ Տիգ. Ն. Մազլումեանի մասին, որուն յանախորդներուն թիւը օրէ օր աճելու վրայ է եղեր անակնկալ յաջողութիւններով. Ասոր համար տիգ. Ն. Մազլումեանը մեծ համակրանք ունեցած է Զանլէի մէջ։ Մեր ընթերցողները համակրելի Տիգ. Ն. Մազլումեանին։

ՍԱԿԱՐԱՆ

26 Մարտ 1926

Եգիպտ. Ոսկի Ս. դեկ.	707
Սթերլին » »	687
Տոլար	141
Օսմ. Հնչ. Ոսկի	619
Ֆրանս » »	537
Անգլ. » »	682
Թրք. թղթադրամ	73
» » Պ. Օ.	112
» Արծաթ Մէճիտ	57,5
Սուր. Ոսկեդրամ դ.	16,25,5

Ե. Դուլիքեան եւ Ն. Շիրինեան

Պատրաստեցէք «Լիբանան» հայաքերը

ՍՈՒՐԻԱ

ՎԵՐԱԴԱՐՁ ԴԷՊԻ ՈՍԿԵԴՐԱՄ

Մեզ կը տեղեկացնեն թէ Բարձր Քոմիսէրութիւնը պատսօն յանձնած Քինանսներու տնօրէնութեան, ուսումնասիրելու համար Հոգատարութեան տակ գտնուող երկիրներու մէջ ոսկեդրամի գործածութեան հարցը։

ԲԱՐՁՐ ՔՈՄԻՍԷՐԻ ՊՏՈՅՏՆԵՐԸ

Բ. Քոմիսէրը Պ. տր Ժուվենէլ վերջին շաբաթ օր լրացուց իր դէպի Պէքաա բրած ճամբորդութիւնը, ընկերակցութեամբ Կ. Պ. Ռընէ Քրանսուա եւ Սուլի։

Կիրակի առաւօտ Բ. Քոմիսէրը այցելեց «Ճիպէյ»ը ու ներկայ գտնուեցաւ մրցումներուն եւ կէսօրէ ետք տեղի ունեցող ձիարշաւներուն՝ Պէյրութի քարէին մէջ։

ԻՍԿԷՆՏԷՐՈՒՆԻ ՄԷՋ

Իսկէնտէրուն երեսփոխանական ժողովը գումարուեցաւ. ժողովը կազմող 6 երեսփոխաններէն 5ի քուէով որոշուեցաւ Իսկէնտէրուն սահմանագիր անկախութիւնը պահանջել. քուէարկեց նաեւ պէտական կազմութեան ճիւնական օրէնք։

Միւս կողմէ նկատելով որ՝ եթէ կիր միայն Ֆրանսացի նախագահ մը ունենալով է որ պիտի կարենայ իր բաղձանքները իրականացնել, որոշուեցաւ նոյն մեծամասնութեամբ խնդրել Բարձր Քոմիսէրէն որպէսզի այդ ասիճանը տուի Պ. Տիւրիէօի, որ այժմ կը վարէ Բարձր Քոմիսէրութեան ներկայացուցչի պաշտօնը.

ՀԱՅ ԿԱԹՈՂԻԿԱՊԱՆԱՄԸ

Զորեքշաբթի օր հայ կաթողիկէ ազգաբնակութիւնը գումարուեցաւ պատրիարքարանին մէջ, նախագահութեամբ Արհի. Ա. Արքեպ. Արփիարեանի եւ ընտրեց իր դիւանը, որոշելով որ այսուհետեւ ամէն դշ. օր մէյ մէկ ճիսս գումարեն զբաղելու համար իրենց գործով։

Վարչութեան դիւանին կազմը հետեւեալն է.

Տիար Վատի Հատտէտ, Ատենապետ
» Բ. Թոփուզեան փ. Ատենապետ
» Ժոզէֆ Զրեան Ատենադպիր
» Վատի Խայեաթ Գանձապետ

Վարչութեան միւս անդամներն են հետեւեալները.

1 Տիար Տր. Օննիկ Կէթկէրեան
2 » Ժոզէֆ Խայեաթ
3 » Օննիկ Թոսբաթ
4 » Անթուն Ղուկաս
5 » Սերովբէ Խալաքեան
6 » Բրդզալա Սասուն
7 » Իլիաս Մկրտեան
8 » Միհրան Նաճարեան
9 » Ժոզէֆ Սէֆէրեան
10 » Ժոզէֆ Գարդուր
11 » Ժոզէֆ Շէյթօ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԸՆԴԼԵՒԹՈՒԹԻՒՆ ՎԷՃԸ

Պոլսոյ անգլիական դեսպան Սըր Ռոնալտ Լինտսէյ, որ Էնկիւրի գացած էր։ Պոլիս դարձաւ։ «Շիքագօ Թրիպիւն» կը գրէ թէ դեսպանը հապճեպով Էնկիւրի մեկնած էր Պոլսոյ անգլիական Հայ Սքաուլի փակումին դէմ բողոքելու համար։ Էնկիւրիէն առնուած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ դեսպանը Հուկէս ժամուան տեսակցութիւն մը ունեցած է արտաքին գործոց Թէվֆիք Բիւշրի պէյի հետ։ Դեսպանը Մուսուլի խնդրին մասին նոր առաջարկներ ներկայացուցած է, որոնք մերժուած են Թուրքերուն կողմէ։

ԱՋԳԱՐԺՈՂՈՎԸ ՏԷՂԵՒԱՊԻ ՄԸՏՆՈՒԵՑ

Ժընէվ, 14 Ռ. — Կացութիւնը չափազանց լարեալ է։ «Հինգ մեծերուն» առաջարկը որ կը կայանայ՝ խորհուրդին մէջ Դերմանիոյ տեւական աթոռ մը յատկացնելու և մեւս կողմէ «ոչ տեւական» աթոռ մ'ալ Լեհաստանի տալու, մերժուած է դերման պատուիրակներուն կողմէ։ Տօքթ. Լիւթէր դաշնակիցներուն հաղորդած է թէ չկրնար ընդունիլ առաջարկուած հաշտարար լուծումը։

Ազգերու Ընկերակցութիւնը տագնապի մը սպառնալիքին առջև կը գտնուի։

Պ. Պրիան օրագրողի մը յայտարարեր է թէ այլևս ընելիք չէ մնացած, սակայն գերմանացիք պէտք է որ լաւ մտածեն այն անհաշուելի հետեւանքներու մասին որ կրնայ յառաջ գալ իրենց վերջնական մերժումին հետեւանքով։

ԹՐՔՈ-ԻՐԱՔԻ ՍԱՀՄԱՆԱԳԾԻՒՆ ՎՐԱՅ ՕԳՆԱԿԱՆՆԵՐ

Սկլանիկ.— Թրքո-Իրաք սահմանագծուին վրայ քանի մը զինեալ խումբեր, որոնք կը գտնուին թէ կը դտնուին օտար դրդումով և կամ տեղացի Շէյխերու էմիրներով- յարձակեցան տեղական թուրք կայանին վրայ, և յետոյ զօրանալով ուրիշ օգնականներով. յարձակեցան Նիսիպին էն 40 քիլոմէթր անդին գտնուող վայրի մը վրայ։ բայց թուրք զինուորներու դիմադրութեան հետեւանքով իրենց փորձը չյաջողեցաւ։ Յարձակողները գրեթէ բնաջինջ եղան։ Միջոցներ ձեռք առնուեցան նմանօրինակ դէպքերու առաջքն առնելու համար։

ՊՐ. ՄՈՒՍՈ. ԻՒԻ ՈՒՂՂՈՒԹԵԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Հռոմ.— Խորհրդարանի մէջ իտալական բանակի վերակազմութեան նոր ծրագրի վիճաբանութեան պահուն, Պ. Մուսոլինի, հետեւեալ ռազմաշունչ յայտարարութիւնները ըրած է —

—«Ժամանակները անվստահելի են և ատոր հետեւանքով հարկ է որ զինուած և պատրաստ ըլլանք։»

Պ. Մուսոլինիի այս յայտարարութիւնները քաղաքական շրջանակներու կարծիքին համաձայն, Պ. Լոյտ Ճորճի «Լոքարնոն Մեռաւ» խօսքին լրացուցիչ մասը կը հանդիսանայ։

Իտալական մամուլը աչխարհի խաղաղութիւնը անհաստատ կը նկատէ։

ՀԱՅ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԽՆԴԻՐՆ ԱԼ ՊԻՏԻ ՔՆՆՈՒԻ

Պոլիս հասած են Ազգային Դաշնակցութեան Աչխատանքի Դիւանի Մերձաւոր Արեւելքի բաժնի Տ օրէն Պ. Շարիս թիէ և Աչխատանքի Դիւանի մասնաւոր պատուիրակ Պ. Մ. Լ. Թ. Պ. Շանփանթիէն յետոյ Պ. Մ. Էն յայտարարած է «Սօն Սաաթ» խմբագրին. «Իբր Միջազգային Աչխատանքի մասնաւոր պատուիրակ, ինձ պաշտօն յանձնուած է զանազան երկիրներ աչխատանքի եղանակին մասին ուսումնասիրութիւններ կատարել։ Քանի մը օրէն, Էնկիւրի երթալով, պիտի այցելեմ արտաքին գործոց Թէվֆիք Բիւշրի պէյին, որուն հետ քննելով գործատէրերու եւ բանուորներու փոխ-յարաբերութիւնը, պիտի ջանանք միջոցներ ձեռք առնել բարելաւելու համար զանոնք։ Ինչպէս յայտնի է, Միջազգային Աչխատանքի Սենեակը առաւելապէս կազմուած է, ապահովելու ամէն երկրի գործատէրերու եւ բանուորներու փոխ-յարաբերութեան բարելաւումը և այս վերջինիներուն հանգիստը։ Աչխատանքի Սենեակին կրնան մասնակցիլ նաև Ազգ. Դաշնակցութեան ոլորանդամները, որովհետեւ ան միջազգային հաստատութիւն մըն է։ Ահա թէ ինչու փափաքելի է որ, Թուրքիա եւս աչխատակցի Միջազգային Աչխատանքի Սենեակին։»

Տրուած տեղեկութեանց համաձայն, կ'ուզենք «Սօն Սաաթ», պատուիրակները կը շնորհաւորեն նաեւ հայ գաղթականներու խնդրով։ Ինչպէս յայտնի է, Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդը Միջազգային Աչխատանքի Սենեակին յանձնած է այս խնդրին քննութիւնը, որ իր կարգին Հայաստան դրկած է պատուիրակութիւն մը Տօքթ. Նանսէնի նախագահութեամբ տեղւոյն վրայ ուսումնասիրութիւններ կատարելու համար։ Պ. Մորէթ օգտուելով Էնկիւրի կատարած այցելութենէն այս մասին եւս կարծիքի փոխանակութիւններ պիտի ունենայ զեկավար շրջանակներու հետ։

ԹԷՖԻՔ ԲԻՒՇՐԻ ԺԸՆԷՎ ԿԵՐԹԱՑ

Լոնտոն.— «Մորնինկ Բոսթ» ժընէվէն կը տեղեկանայ թէ Թուրք արտաքին գործոց Թէֆիք Բիւշրի պէյ ժընէվ գտնուող թուրք պատուիրակ Շիւքրի պէյին հեռագրած է թէ մօտերս հոն կը հասնի, Ազգ. Դաշնակցութեան մէջ կեցաւոր Ատանկզեակի մասին տեղի ունենալիք վիճաբանութիւններուն մասնակցելու համար։

Թէֆիք Բուշրի պէյ իր ուղեցուցիրը, հրաւիրագիրը ուշ ստանալուն կը վերագրէ։

«Տէյլի Թելէկրաֆ» թուրք գործակալի ճամբորդութեան մասին խօսելով կը հաւատայ թէ թուրքերը կը վախնան որ Պ. Բուֆիս, երկոտասան կղզիներու եւ Եպիրոսի հարցերուն մէջ դիմելով Իտալիոյ հետ միացեալ ճակատ կազմեն և գործակցաբար մին Արեւելեան Դրակիան, իսկ միւսն ալ Ասիական Տրաւեն։

Edition "NUVAK" B. P. № 517

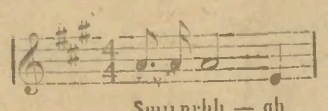

Տալորիկ — ցի

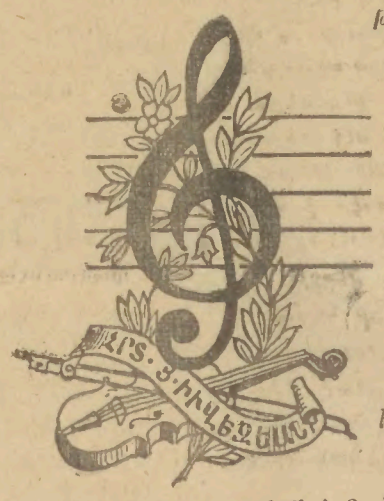

ՏՊԱՐԱՆ „ՆՈՒԱԳ"
Կ'ընդունուին Երգեր Տպագրելու
Ցանցնարարութիւններ

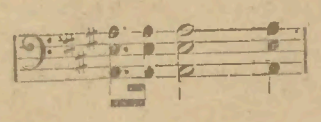

Թիւ 1.— Բան Փորոտան և Մեր Հայրենիք
Երգ եւ Դաշնակ.
» 2.— Բան Փորոտան և Մեր Հայրենիք
Քառձայն. Երգչախումբի համար.
» 3.— Զայնագրուած Գրպանի Երգարան
Միաձայն, Երկձայն.
(Ազգային եւ ժողովրդական 27 ընտիր երգեր).
» 4.— Երաժշտական և Զայնագրական
Դիտելիքներ. Դասագիրք Զայնագրութեան.
» 5.— Տալորիկ և Անա եկաւ լուսինն
Երգ եւ Դաշնակ.

Իւրաքանչիւր Թիւի գինն է 15 Դ. Ս. [3 Ֆրանգ].

Ստանալու համար դիմել՝ Յ. Ա. Իւվէզեանի, Փոսթ-արկղ թիւ 517 Պէյրութ կամ Հայ Գրավաճառներու։

ՏՊԱՐԱՆ „ՆՈՒԱԳ"

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆ ՆՕԹԵՐ

Տեղեկութիւններ գրողներու մասին

ՆԵՐՇՆՉՈՒՄԻ ՄԻՋՈՑՆԵՐ

Ֆէնիմոր Քուփրը կը ներշնչուէր այն տեսեն միայն, երբ մեղրով չինուած խմորեղէն կ'ուտէր և ձիւթ կը ծամէր։ Կօթիէ, իր լաւագոյն բանաստեղծութիւնները գրած է այրող փասթիլի հոտը շնչելով (փասթիլը տեսակ մը անուշահոտ պահար է)։ Պոտլէր իր աշխատանոցը անուշահոտութիւնով կ'օծէր

Պէյքըն, Միլթըն, Ալֆիէրի և Ճան Սթուարթ Միլ կը ներշնչուէին մեղմ նուագի ազդեցութեան տակ։ Տարվին, գրելու նստելէ առաջ ջութակ կ'ածէր,

Հապզ փիլիսոփան կը ներշնչուէր եւ կը գրէր մութին մէջ, միայն չյայտնի չէ թէ ինչպէս։ Թամսրն բանաստեղծը կը սիրէր գրել անկողնին մէջ և շատ անգամ օրերով կը մնար հոն։

Վիքթոր Հիւկո ոտքի կեցած և սեղանի վրայ ծռելով կը գրէր։

ՄԱՏԻ՞Տ ԹԷ ՄԵԼԱՆ

Թիւլ Վէքն իր բոլոր գրքերը կը գորբէր մատիտով և սրբագրութիւնները՝ մելանով։ Լամարթին բնաւ մելան չէր գործածեր։ Միայն նամակները մելանով կը գրեր։

ԳՐՈՂՆԵՐՈՒ ԲԺԱԽՆԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

Քանի մը գրողներ ալ կան որոնց բժախնդրութիւնը զարմանք կը պատճառէ։ Ֆէնէլօն «Տէլէմաքոս»ը ինամկած է տասն և մէկ անգամ։ Փասքալ իր նամակներէն մէկ քանին սրբագրած է տասնեւութն անգամ։ Ռասին երկու տարի սրբագրութիւն կատարեր է «Ֆէդրը»ին վրայ։ Պէրնարտէն որ Սէն Փիէռ իր «Պող և Վիրգինէ»ի առաջին էջը տասնեւչորս անգամ ընդօրինակեր է։

ԳԵՂԵՑԻԿ ՁԵՌԱԳԻՐ

Ալէքսանդր Տիւմա, իր գրական առաջին յաջողութիւնը կը պարտի իր ձեռագրին գեղեցկութեան։ Այն օրերուն երբ գրամեքենաներ չկային, խմբագիրները իրենց առջև դիզուած ձեռագիրներուն մէջէն կ'ընտրէին գեղեցիկ և մաքուր գրուած թղթերը կարդալու համար։ Միրապոյ, Ժորժ Սան, Ռընան, և Մուփսան եւս գեղեցիկ ձեռագիր ունեցեր են, բայց Պայրըն ունեցեր է այնպիսի ձեռագիր մը, որ գրելէ ետք ինքն իսկ դժուարութեամբ կը կարդար։

ՔԻԹԻ ՏՈՒՐՔ

Անգլ. թերթերը կարգ մը տարօրինակ տուրքեր կը յիշեն, Եւրոպայի մէջ տուրքերուն անհանդուրժելի բլլալու աստիճան ծանրանալուն առթիւ։ Այդ թերթերուն համաձայն, Անգլիոյ մէջ, զանազան առիթներով տարօրինակ տուրքեր դրուած են։ 1785 տարւոյ մէջ իրենց տուներուն մէջ սպասուհի գործածողները տարին կէս անգլ. ոսկի տուրք կուտային։ Այս տուրքը 6 տարի շարունակուեցաւ։ Ցետոյ երկար մազ ունեցողներէն ալ տուրք առնուած է։ Բայց է'ն տարօրինակը քիթերէն առնուածն է 13 տարի։

Արդարև 19 դարուն վերջերը քիթերէն տուրք առնուած է իրենց մեծութեան կամ պզտիկութեան համեմատ։ Ամենէն տարօրինակը այն էր որ, խորհրդարանը առաջնորդած էր գանձման պաշտօնեաներուն, ածելիով կտրել քիթերը առանց որոնք իրենց օրինական տուրքը չէին վճարեր։

(Շար.) (Ա)

ՀՈԳԵԲՈՒԺԱԿԱՆ

Ի

ԵԼԵՔՏՐԱ-ՋՍՌԱԳԱՅԹԱԲՈՒԺԱԿԱՆ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆԻ

Առաջին մրցանակ եւ պատուոյ Փարիզի հոգեբուժական վարժարանէն
եւ վկայեալ բարձրագոյն հիւանդանոցներէն։
Նախկին ոստիկանապետ Մերսինի Ֆրանս. Զին.-Քաղ. եւ վեներական Հիւանդանոցներուն
Պատուոյ Մեդալ Ֆրանսայի Առողջապահական Նախարարութենէն
Անդամ Փարիզի Հոգեբուժական, Ելեքտրականաբուժական, Վենեբաբուժական
եւ Հոգեբանական գիտութիւններու Միջազգային Ընկերակցութեանց։

Արեւելքի սոյն առաջին և միակ հոգեբուժարանը ունի դարմանագիտական զօրաւոր մեթոտներ (քնէական, մագնիսական, թելադրական, Ֆոէօյտեան), որոնց գործադրութեամբ անբուժելի նկատուած շարք մը ներքին հիւանդութիւններ, ջղային ցաւեր և նոպաներ, սրտի անսովոր և արագ տրոփիւններ, բարոյական խախտեր և նկարագրի թերութիւններ մեծ յաջողութեամբ կը դարմանուին։ Սոյն մեթոտներու կատարելագործման համար, Տօքթ. Միհրան Քէշիշեան երկար տարիներ կանոնաւոր դասընթացքներու հետեւեցաւ Եւրոպայի մէջ, մասնաւորաբար Բարիզ և Պերլին։

Նկատելով որ հոգեբանութեան կողքին կայ ուրիշ զօրաւոր ուժ մը ևս, արդի ելեքտրաբուժութիւնը, որ դասական դարմանագիտութիւնը կատարելապէս յեղաշրջած է, Տօքթ. Միհրան Քէշիշեան Պերլինի Վիրխօ հիւանդանոցին մէջ, մասնաւոր Փրոֆ. Նակէլշմիթի քով, Միւնիխի մէջ, ինչպէս նաև Բարիզ, Քիւրիի Բատիմբուժական հաստատութեան մէջ, Փրոֆ. Պէքլէրի և Լրտու Լրպարի քով ուսումնասիրեց ելեքտրաբուժութիւնը իր տեսական և գործնական բազմազան ճիւղերուն մէջ ու օժտեց իր հաստատութիւնը Եւրոպայի մեծ քլինիքներու նման գիտութեան էն զօրաւոր և կատարելագործեալ մեքենաներով։

Ելեքտրականութեամբ կը դարմանուին սրտի, թոքերու, ստամոքսի, ազիքներու հիւանդութիւններ, ջղային ցաւեր, հինցած ռիւմաթիզմ, ծննդամիզական գործարաններու հին և նոր բորբոքումներ, անբուժելի նկատուած հին ջերմամիզութիւն ու անկարողութիւնը, արգանդային հիւանդութիւններ, քաղցկեղ, ոսկրաթեքութիւն և ոսկրային հիւծախտ, եռակոտ տարիներէ ի վեր չի գոցուած վէրքեր և ֆիսթիւլներ, ամէն տեսակ լիւփիւս, մորթի զանազան քրոնիք հիւանդութիւններ, Հալէպի տարուկը, դէմքի բիծեր, մազի հիւանդութիւններ և այլն։

Ելեքտրականութիւնը կ'ապահովէ նաև տկարակազմ մանուկներու ոսկրային և մկանային զարգացումը։ Թոքախտի դէմ կը գործածուի որպէս զգուշացուցիչ եւ բուժիչ, տեղւոյն համար անծանօթ այս մեթոտները Եւրոպայի մեծ հիւանդանոցներու և քլինիքներու մէջ հրաշալի արդիւնքներ կուտան։ Գալվանոֆորեան դրութիւնը, զոր Ֆրանսական Բժշկ. Ակադեմեան ընդունեց որպէս լաւագոյն միջոցներէն մին թոքախտի դարմանման, Արեւելքի մէջ, առաջին անգամ սոյն հաստատութեան մէջ սկսած է գործադրուիլ։

Տօքթ. Միհրան Քէշիշեան ունի նաև քիմիական և միքրոսքոպնական աշխատանոց մը ուր կ'ըլլան մէզի, խուխի, արեան, թարախի և վեներական հիւանդ. համար Իւլբրա Միքրոսքոփիի քննութիւններ։ Այս լաբորատուարը յատուկ է միայն իր անձնական հիւանդներուն և յանձնուած՝ վարժ և վկայեալ Քիմիագէտի։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակի, 8—12 և 3—5 եւ ժամադրութեամբ։

Զօրեքշաբթի օրերը միայնակ եկէք, վկայեալ աղջիկներու միայն Հրի, մուտքի վճարում չիկայ

ՀԱՍՑԷ.— Դամասկոսի փողոց, օիտակի վրայ Հայ Կաթոլիկ եկեղեցիի մօտ Միւսավվարի մեծ շենքը։

Ջղաքաշութեան հաւաքակ.— Փոսք արկղ թիւ 691 Գալաթա։

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Մեր բաժանորդներէն ոմանք որոնք մինչեւ այժմ չեն վճարած իրենց անցեալ տարուան բաժնեգիները թող հանին ամենամօտիկ ժամանակի մէջ փութացնել իրենց պարտքերը, հակառակ պարագային ստիպուած ենք ուրիշ միջոցներու դիմել։ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՏՕՔԹ. ՆԱՀԱՊԵՏ ՄԱԶԼՈՒՄԵԱՆ

ԱՏԱՄՆԵՐՈՑԻ

ԶԱՀԼԷ

Ամենամաքուր կերպով կը դարմանէ ակռաներ։ Իր ձիւղին վերաբերեալ ամէն տեսակ աշխատանք կը կատարէ խիստ ճարտարութեամբ հաղմտութեամբ ու ճաշակով։

Տասընհինգ տարի փորձառութիւն

Կը բաւէ դիմել ու փորձել։ 181

ՏՊԱՐԱՆ ԼԻԲԱՆԱՆ

ՊՈՒՐՃ ՓԼԱՍ ՏԸ ՔԱՆՕՆ

ՓՈՂՈՑ ԻՔԱԼԻ ՔԻՒ 9 ՊԷՅՐՈՒԹ

Պատիւ ունինք յայտնելու յարգոյ հասարակութեան թէ՝ Հայերէն, Ֆրանսերէն և Առաբերէն լաւագոյն տեսակի եւ բոլորովին նոր գրերով, ինչպէս նաև լաւագոյն մեքենաներով՝ կը տպագրենք տպարանական ամէն տեսակի գործեր։

Առեւտրական եւ վանական. բուղթեր, տետրակներ եւ հաշուեցուցակներ։

Այցետոմսեր, պատարանի եւ բուղթի ապրեթներ։

Հարսանեկան եւ այլ հրաւիրագրեր, ամէն կարգի ռէֆլամներ, ազդեր եւ տրջաբերականներ։

Փոքր ու միջակ պրոշիւրներ, պարբերաթերթեր՝ եթէ լեզուաւ։

Շէջանները եղած ապատրանքները կը կատարուին փութով և դիւրամատչելի պայմաններու տակ։ Գիներու արտակարգ զեղչ ամէն տեսակ աշխատութիւններու համար՝ կատարեալ ճշդապահութիւն։

Դիմեցէք Տպարան ԼԻԲԱՆԱՆ՝ և գոհ պիտի մնաք։

Վարչութիւն

ԴԵՂԱՐԱՆ ՔԱԼԱՄԵԱՆ

ՍԻՆԷՄԱ ՕՐԻԷՆԹԱԼ ԹԻՄԱՑ

ՊԱՊ—ԷԼ—ՖԱՐԱՃ (ՀԱԼԷՊ)

Դեղարանիս մէջ կը պատրաստուին դիւրամատչելի գիներով եւ մեծ իրցամբով՝ ամէն տեսակ դեղազրեր. ազգատներուն մասնաւոր զեղչ. շաբաթուան ամէն օրերը բժշկական ձրի ընցութիւն՝ անկարողներուն համար. բաղաքիս ծանօթ բժիշկներուն կողմէ։ Կը գտնուի նաեւ միքրոսքոպնական աշխատանոց մը, ուր ամէն տեսակ ընցութիւններ կը կատարուին.

Դիմեցէք՝ եւ գոհ պիտի մնաք։ 165—16

ՍԻԿԱՐԷԹԻ ՄԵԾ ԳՈՒԾԱՐԱՆ

ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐ

ՖԸՐԸՆ ՇԸՊՊԷՔ—ՇԷՅԵԱՀ

Կը պատրաստուին ամէն տեսակի լաւագոյն ծխախոտէ սիկարէթներ, կատարելապէս դիւրամատչելի գիներով, մեր սիկարէթները կը ծխուին ամէն կողմ, քէմբերը, շուկայի ծխախոտի վաճառատունները։

Միայն ծխեցէք Մանուկեան սիկարէթները, որոնք թէ դիւրամատչելի եւ թէ լաւագոյն են բոլոր Լիբանանեան սիկարէթներուն մէջ։

Կ Օ Շ Կ Ա Կ Ա Ր

Ա. ԵՂԻԱԶԱՐԵԱՆ եւ Ա. ԳԷՆԻԼԵՐԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹ.

Մեր բացած մեծ աշխատանոցին մէջ, կը պատրաստուին ԱՄԵՆԱՆՈՒՐԲ ՈՒ ԱՄԵՆԱՎԵՐՋԻՆ ՄՕՏԱՅՈՎ արանց եւ կանանց յատուկ կօշիկներ.

Կը բաւէ միայն դիմել, Զէր իսկ համոզուելու համար մեր վարպետութիւնը ու մեր ձեռքէն ելած գործերու շիքութիւնը, որոնք ամենադժուարահաճներն իսկ կը գոհացնեն։

ԾԱՆՕԹ.— Մեր աշխատանոցը կը գտնուի Կուրս փողոց թիւ 154 Բրմէլլէ։ 178—185

ՏՕՔԹ. ՄԻՔԱՅԷԼ ՔԷՇԻՇԵԱՆ

(Վկայեալ Ամերիկեան Համալսարանէն)

ՄԱՍՆԱԳԷՏ—ՎԻՐԱԲՈՅԺ

Կանանց արգանդի, ներքին, աչքի և վեներական հիւանդութեանց

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր իր տան դարմանատան մէջ. ժամը 8—12, 2—5

ՀԱՍՑԷ.— Կուրս փողոց, Թրամվէի Ընկ. երկու կայան վար, իր դարմանատունը։

ՄՕՏ ՕՐԷՆ! ՄՕՏ ՕՐԷՆ ՓՆՏՌԵՑԷՔ

ԱՄԷՆ ԿՈՂՄ ԵՒ ԱՄԷՆ ՏԵՂ

«ԼԻԲԱՆԱՆ»Ի ԿՈՂՄԷ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒՈՂ

ԵՌԱԴԻՄԱԿ ՄԱՐԴԸ

ԱՆՈՒՆ

Զգայացուցիչ եւ պատկերազարդ Մեծ Վէպը՝ որ Ֆիլմի վերածուած եւ ամէն կողմ մեծ յաջողութիւն գտած է.

Հեղինակ՝ ԱՐԹՈՒՐ ՊԷՐՆԷՏ, Թարգմ. ԵՐՈՒԱՆԴ ՔԷՇԻՇԵԱՆ

Այժմէն իսկ կրնամ դիմել, օրը օրին ստանալու համար պրակ առ պրակ